

культура. – М.: Наука, 1968. – 356 с.; 15. Портильо Х.Л. Сказание о Кеца-лькоатле / Пер с исп. М.И. Былинской. – М.: Наука, 1980. – 192 с.; 16. Рубель В.А. Історія цивілізацій Доколумбової Америки. – К.: Либідь, 2005. – 504 с.; 17. Соди Д. Великие культуры Месоамерики / Пер. с исп. Москва: Знание, 1985. – 208 с.; 18. Стингл М. Индйы без томагавков. Перевод с чешского В.А. Каменской, О.М. Малевича. /Под редакцией Р.В. Кинжалова. – Москва, издательство ПРОГРЕСС, 1984. – 456 с.; 19. Суствель Дж. Ацтеки. Воинственные подданные Монтесумы / Пер. с англ. Москва: Центрполиграф, 2003. – 287 с.; 20. Таубе К. Мифы ацтеков и майя / Пер. с англ. К.Ткаченко. – М.: Фаир-пресс, 2005. – 112 с.: ил. – (Британский музей); 21. Хаген. В.В фон. Ацтеки, майя, инки / Пер. Николенко И.А. – М.: Вече, 2004. – 455 с.; 22. Хроники открытия Америки. Новая Испания. Кн.І.: Исторические документы / Пер. с исп. Е.М. Лысенко и Я.М. Света. – М.: Академический Проект, 2000. – 496 с.; 23. Хроники открытия Америки. 500 лет. Антология / Пер. с исп. и португ. Е.Лысенко, А.Косс, Л.Яковлева, Т.Шишовой, А. Садикова, В.Дубина, В. Капанадзе / Сост. В.Б. Земсков. М.: Наследие, 1998. – 271 с.

УДК 94(=161.2) (437.67)

Петро КОСТЮЧОК

ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТА РОЗСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ У СХІДНІЙ СЛОВАЧЧИНІ У СВІТЛІ ПЕРЕПИСУ 1938 РОКУ

Спираючись на матеріали перепису 1938 р., автором досліджено кількісні показники української присутності в Східній Словаччині та осягнення території розселення українців у громадах, політичних та судових округах. У порівнянні зі статистичними даними 1930 р., чисельність українців істотно зменшилася і географічно скоротився їх ареал проживання в даному регіоні.

Ключові слова: українці, статистика, Східна Словаччина, абсолютна більшість, відносна меншість.

Петро КОСТЮЧОК

ЧИСЛЕННОСТЬ И РАССЕЛЕНИЕ УКРАИНЦЕВ В ВОСТОЧНОЙ СЛОВАКИИ В СВЕТЕ ПЕРЕПИСИ 1938 ГОДА

Опираясь на материалы переписи 1938 г. автором исследованы количественные показатели украинского присутствия в Восточной Словакии и постижение территории расселения украинцев в общинах, политических и судовых округах. В сравнении с статистическими данными 1930 г. численность украинцев существенно поубавилась и географически сократился их ареал проживания в данном регионе.

Ключевые слова: украинцы, статистика, Восточная Словакия, абсолютное большинство, относительное меньшинство.

THE NUMBER AND SETTLING OF THE UKRAINIANS IN EASTERN SLOVAKIA IN THE CENSUS IN 1938

Based on the census materials in 1938 the author investigated the quantitative Ukrainian presence in Eastern Slovakia and the extension of the territory settled by the Ukrainians in the communities, political and judicial districts. In comparison with the statistics in 1930 the number of the Ukrainians and their geographic area of residence in the region substantially reduced.

Key words: the Ukrainian, statistics, Eastern Slovakia, the absolute majority, a relative minority.

Українці здавна проживали в Карпатському регіоні. Упродовж своєї життєдіяльності на вказаній території вони зберігали свою етнічну ідентичність – різні інтерпретації діалектів української мови, своєрідність локальної культури, традицій, віри. Проте у процесі формування модерних націй (зокрема польської, словацької, угорської, румунської), чисельність українців згідно урядових переписів від середини ХІХ ст. до 1930 р. невпинно зменшувалася. Причиною цього були дії іноетнічних властей, які під час переписів свідомо намагалися применшити чисельність українського населення в регіоні, обґрунтовуючи свої історичні і політичні права на спільний життєвий простір. Одним із таких був Карпатський регіон, в якому тісно взаємодіяли і перепліталися українські, словацькі, польські, румунські, угорські, німецькі етнокультурні елементи. Так, у Західних Карпатах українці проживали на території сучасної Східної Словаччини, яка у міжвоєнний період стала предметом українсько-словацького протистояння.

У сучасній літературі питання офіційних статистичних матеріалів і чисельності та розміщення українського населення досліджувалося в основному на регіональному рівні. Здебільшого особлива увага була приділена вивченню кількісних параметрів українства в Галичині, Буковині та Закарпатті, свідченням чого стали наукові доробки О.Добржанського, В.Кубійовича, С.Макарчика, В.Сергійчука і авторського колективу монографічного видання «Закарпаття в етнополітичному вимірі» [2; 3; 4; 6; 8]. Останнім часом світ побачили публікації І.Ваната та І.Любчика, в яких була зроблена спроба проаналізувати етнополітичні процеси у Східній Словаччині у 1930-х рр. [1; 5]. У контексті висвітлення вказаної тематики у працях дослідників побіжно йшлося й про перепис 1938 р. як одну з акцій словакізації населення. Певне виключення становлять роботи В. Огоновського, опублікована в 1939 р. [7], Я.Ботіка [9, s.127], який проаналізував в загальному статистичні дані чисельності українців у ХХ ст., та П.Магочія, який подав своє бачення теми виключно в політизованому зрізі «русинського питання» [12].

Таким чином, порушена проблема ще не була предметом окремого наукового дослідження. З огляду на це, актуальним постає питання вивчення кількісних показників української присутності в Східній Словач-

чині та осягнення території розселення українців у громадах, політичних та судових округах, спираючись насамперед на матеріали переписів.

Беручи до уваги офіційні статистичні дані населення краю другої половини XIX – першої третини XX ст. (спочатку угорські, а згодом чехословацькі), ми повинні до них надзвичайно критично відноситися. Оскільки статистичні дані того чи іншого перепису особливо передвоєнного та міжвоєнного періодів часто-густо ставали спробою завоювання національного простору і обґрунтування свого права на ту чи іншу спірну територію.

З огляду на це, у вказаному дослідженні ми оперуватимемо даними маловідомого перепису, який був проведений словацькою владою 31 грудня 1938 р. Матеріали перепису нам вдалося віднайти у Національному архіві Словацької Республіки під назвою «*Menšinový okresy a obce dsa syntania sudu v roku 1938*» [13]. Слід підкреслити, що вказані статистичні дані свого часу не були опубліковані і обнародовані, оскільки вони «не відповідали» духу свого часу і заперечували ідею моноетнічної Словащини за урядування націоналістичного кабінету міністрів Й.Тісо.

Керуючись принципом історичної об'єктивності, ми також спробуємо порівняти статистичні дані переписів 1930 і 1938 рр. щодо кількісних показників присутності українського населення на території Східної Словащини.

У серпні 1919 р. територія комітетів Земплін, Спіш, Абауй-Торна і західної частини Унга були окуповані чеськими військами. У процесі державного творення Чехословацької Республіки, вказані новопридбані території, незважаючи на принцип окреслення національних кордонів та умов Сен-Жерменського договору, були передані під управління словацької влади. Таким чином, військова окупація краю політично роз'єднала закарпатських українців. Демаркаційною лінією між ними стала р. Уж [3, с.237]. Для унормування питання спірної українсько-словацької межі на початку 1920-х рр. Я.Гусеком навіть було проведене спеціальне дослідження [10], проте й воно не дало остаточної відповіді на питання про етнічне розмежування між словаками і українцями.

Входження до федерації чехів і словаків Підкарпатської Русі і її постійні намагання переглянути територіальний кордон зі Словащиною упродовж 1920 – 1930 рр. також не дали жодних результатів [3, с.228, 235, 237, 253, 287]. Таким чином, українське населення було штучно відрізане від свого хоумленду, своєї етнічної батьківщини.

Словащина, на час створення Чехословацької Республіки, являла собою поліетнічну територію, на якій у силу різних історичних і соціально-економічних причин компактно проживали угорці, німці, цигани, українці. Українці проживали в східній частині країни, яка історично була периферією українських етнічних земель.

У 1922 – 1926 рр. на території Словащини був проведений новий адміністративний поділ. У результаті чого повністю було відкинута жупна система адміністрування, впроваджену за часів володарювання Угорської корони. Зміни насамперед торкнулися реорганізації влади на місцях. Так, були ство-

рені політичні райони з відповідними урядами та судові округи, територія яких великою мірою співпадала з межами політичних округів [11, с.93].

Упродовж 1920 – 1930 рр. чехословацькою владою було проведено два переписи: 1921 і 1930 рр. За цей час чисельність українців істотно зменшилася і географічно скоротився ареал проживання українського населення в даному регіоні.

Згідно статистичних даних 1938 р. українці на території Східної Словаччини компактно проживали в п'яти судових округах: Стара Любовня (Stará Ľubovňa), Бардеїв (Bardejov), Стропків (Stropkov), Межилабірці (Medzilaborce), Гуменне (Humenné). До складу судових округів Стара Любовня, Бардеїв, Стропків і Межилабірці входили однойменні політичні округи. В той же час урядуванню судового округу Гуменне підпорядковувались два політичні округи Гуменне і Снина (Snina).

Значні українські вкраплення як етнічні анклавні знаходилися в трьох судових округах: Гіральтовце (Giraltovce), Спішська Стара Вєсь (Spišská Stará Ves) і Сабінів (Sabinov). Окремими, здебільшого невеликими за чисельністю і дисперсного типу українські громади розташовувалися ще в дев'яти округах: Пряшів (Prešov), Левоча (Levoča), Кежмарок (Kežmarok), Собранці (Sobrance), Спішська Нова Вєсь (Spišská Nová Ves), Вранів над Топлюю (Vranov nad Topľou), Великі Капушани (Veľké Kapušany), Кральовський Хльмець (Kráľovský Chlmec) і Михайлівці (Michalovce).

Перепис 1938 р. подас наступні кількісні параметри населення регіону [13, с.1-14]:

Округ	Загальна чисельність	Словаки		Українці		Сварі		Інші*	
		Чисельність	Відсоток	Чисельність	Відсоток	Чисельність	Відсоток	Чисельність	Відсоток
Бардеїв	43428	29844	68,72%	10854	23,5%	1160	2,67%	1670	3,85%
Гіральтовце	21469	17754	82,69%	2097	8,7%	318	1,48%	1300	6,06%
Гуменне	25774	22942	89,01%	1014	3,93%	371	1,44%	1447	5,61%
Левоча	27483	24092	87,66%	743	2,7%	240	0,87%	2408	8,76%
Стара Любовня	25598	12466	48,69%	8973	35,05%	532	2,08%	3627	14,17%
Межилабірці	22801	5686	24,94%	16157	70,86%	393	1,72%	565	2,48%
Михайлівці	60235	50333	83,56%	288	0,48%	4228	7,02%	5386	8,94%
Пряшів	79354	69936	88,13%	839	1,05%	2724	3,43%	5855	7,38%
Сабінів	45789	38319	83,69%	5990	13,08%	306	0,67%	1174	2,56%
Снина	36474	21474	58,87%	13889	38,03%	455	1,25%	656	1,79%
Стропків	34317	18306	53,34%	13881	40,45%	829	2,42%	1301	3,79%
Спішська Нова Вєсь	42277	34679	82,03%	927	2,19%	166	0,39%	6505	15,39%
Спішська Стара Вєсь	10230	8017	78,37%	1586	15,5%	348	3,4%	279	2,73%

*Чехи, німці, угорці, поляки, цигани.

Характерною особливістю розміщення українського населення у вказаних округах було те, що населені пункти, в яких вони проживали, умовно можна поділити на три типи. До першого типу слід віднести громади, в яких українці становили абсолютну більшість, тобто більше за 50% від кількості населення. Здебільшого громади першого типу географічно були розташовані в північних округах Східної Словаччини.

До другого типу слід віднести громади, в яких українці становили відносну більшість (до 49% від чисельності усього населення) щодо представників інших етнічних спільнот: здебільшого словаків, рідше угорців, німців, чехів, поляків, євреїв, циганів.

До третього типу слід віднести села, в яких українське населення становило відносну меншість. У відсотковому плані сюди включасмо громади, чисельність українців в яких коливалася до 50% від усієї питомої ваги населення. В переважній більшості українці були в кількісній меншості по відношенню до титульного етносу – словаків. В основному такі громади географічно локалізувалися в південній частині Східної Словаччини.

В окрузі Стара Любовня згідно даних перепису населення мешкало 8973 українців або 35,05%. У порівнянні з даними 1930 р. на території округу проживало 6 228 «русинів», що становили 28% від усього населення [11, s.112].

До першого типу належали громади Малий Сулин (в громаді мешкало 99% українців від усього населення), Великий Сулин (97,1%), Старина (96,59%), Літманова (96,4%), Легнава (95,85%), Ломнічка (95,56%), Матисова (95%), Малий Липник (92,9%), Кремпах (90,45%), Ярабина (83,67%), Камінка (82,4%), Якубяни (70,36%), Шамбронь (66,46%); до другого типу – Мнішек над Топльою (49% українців і 44,34% словаків); до третього типу – Гайтівка (36,4%) [13, s.5].

На території округу Бардеїв за даними перепису 1930 р. мешкало 13216 українців або 35% від усього населення [11, s.112]. У той же час, аналізуючи дані перепису 1938 р., ми констатуємо чисельне зменшення до 10854 осіб української народності або до 23,5%.

Абсолютну більшість українці у даному окрузі склали в наступних 27 селах: Криве (в громаді мешкало 97,48% українців від усього населення), Ондавка (97,1%), Ніклова (96,9%), Грабське (94,72%), Нижній Тварожець (91,6%), Кріже (91,3%), Бехерів (91,12%), Варадка (90,4%), Беловежа (90,36%), Петрова (88,4%), Вишня Полянка (88,3%), Гутка (87,28%), Фрічка (85,9%), Курів (85,85%), Вишній Тварожець (85,6%), Комлоша (85,4%), Цігелка (85,23%), Нижня Полянка (83%), Боглярка (80,7%), Андрейова (80%), Луків над Топльою (79,1%), Решів (71,65%), Герлахів (69,23%), Озтутова (64,68%), Чарно (55,57%), Левовська Гута (54,54%), Стебник (54,97%).

Відносною меншістю українці були в трьох населених пунктах: Кружлов, в якому чисельність українців не перевищувала 25% від усього населення, Львів (28,39%) і Венечія (33,8%) [13, s.2].

В окрузі Стропків (до 1925 р. Вишній Свидник) згідно з матеріалами статистики 1930 р. проживало 15454 русина, що становили 71% [11, s.113-114]. Проте за даними 1938 р. чисельність українців скоротилася до 13881 осіб або 40,45% від всього населення.

Абсолютною більшістю українське населення було представлене в селах Великі Бусівці (90,45%), Кожухівці (90,3%), Бистра Крайна (89,78%), Доброслава (85,3%), Нижній Мирошік (84,69%), Нижня Єдлова (84,27%), Мироля (84,2%), Раківчик (83,6%), Болдужаль (82,38%), Медвеже (81,4%), Суха (81%), Рівне (80,7%), Нижній Орлик (80,3%), Цігла (80,2%), Сокаїк (79%), Кечківці (77,57%), Прикра (76,1%), Дольгора (75,1%), Нижній Свидник (73,15%), Пстріна (73,1%), Церніна (72,8%), Свіднічка (72,3%), Віслава (72%), Чорне Крайне (71,48%), Нижній Комарник (69,86%), Вишній Комарник (69,65%), Воля Юркова (68,8%), Кружлова (68,2%), Ольшанка (68,2%), Дубова (67,99%), Брежнічка (66,38%), Малі Бусівці (65,74%), Вишня Єдлова (65,45%), Вишній Орлик (64,88%), Белеївці (64,4%), Вагринець (63,2%), Вишній Мирошік (63%), Мінівці (62,9%), Вишня Писана (61,7%), Шеметківці (61,5%), Вишня Ольшанка (61,45%), Брусниця (61,44%), Шарбів (60,65%), Розтоки (60,1%), Нижня Писана (57,48%), Валеник (57%), Мразівці (56,6%), Пуцік (55,99%), Ломне (55,89%), Якушівці (55,2%), Поляна Крайна (54,79%), Кольбівці (54,3%), Вишківці (52,7%), Порубка Крайня (52,5%), Ладомірова (52,1%), Гавранець (51,2%), Грабовчик (50,7%), Корейвіці (50,35%), Гунцівці (50,28%).

Відносно більшістю українці були в Вишньому Свиднику. В даному населеному пункті мешкало 812 осіб, з них: 320 українців або 39,41% від усього населення, 348 словаків або 42,86%, 97 євреїв або 11,95%, 47 осіб інших національностей або 5,78%.

Відносно меншість українці складали в громадах Строчин (41,4%), Велькроп (36,7%), Бжани (35,8%), Войтівці (35,3%), Шандаль (33,7%), Сольник (29,4%), Грибів (28,7%), Мергешка (27,1%), Капішова (21,58%) [13, s.12-13].

В окрузі Міжлабірці за офіційними даними 1930 р. мешкало 14844 українців, що чисельно становили 78% від усього населення [11, s.114-115]. Аналіз даних перепису 1938 р. дає можливість констатувати, що чисельність «русинської народності» зросла до 16157 осіб, проте її питома вага щодо всього населення зменшилася до 70,86%.

Українці становили абсолютну більшість в 41 громаді округу: Мала Дречна (100%), Маковець (99,28%), Нижня Владіча (96,62%), Руська Поруба (96,23%), Притуляни (96,19%), Вишня Владіча (95,52%), Вишня Олька (95,19%), Велика Дречна (95,11%), Вілаги (95,07%), Крива Олька (92,95%), Рошківці (92,54%), Респів (92,14%), Збудська Біла (92,02%), Габура (90,92%), Чабалівці (88,6%), Чертіжне (87,6%), Суків (87,42%), Волиця (85,76%), Вишне Збойне (84,79%), Ольшинків (84,56%), Руська Кайня (84,15%), Нижні Чабіни (83,91%), Брешків (83,53%), Мала Поляна (80,42%), Калинів (78,97%), Рокитівці (78,9%), Нягів (77,22%), Вишні Ча-

біни (76,58%), Борів (74,17%), Нижнє Збойнє (73,91%), Видрань (73,28%), Красний Брод (71,63%), Нижня Радвань (68,95%), Палота (66,35%), Правціці (66%), Завада (64,54%), Вишня Радвань (62,93%), Великі Сташківці (62,19%), Нижня Олька (58,99%), Микова (54,38%), Гавай (51,11%).

Відносно меншістю українці були в чотирьох населених пунктах Бистра (41,2%), Малі Сташківці (41,11%), Верехівці (32,09%), Міжлабірці (29,2%) [13, s.6-7].

У судовому окрузі Гуменне за статистикою 1930 р. проживало 21069 українців або 38% від всього населення [10, s.114-115]. Проте згідно даних 1938 р. по політичних округах Гуменне і Снина їх чисельність скоротилася до 14903 осіб (1014 і 13889 відповідно) або 23,94%.

Так, у політичному окрузі Гуменне знаходилися лише два села, в яких українці становили абсолютну більшість: Гуменський Рокитів (90,6%) і Збудський Рокитів (97%) [13, s.3].

У той же час у політичному окрузі Снина згідно з даними перепису 1938 р. мешкало 13889 українців, що становило 38,03% від питомої ваги всього населення.

Українці Снинщини становили абсолютну більшість у 26 громадах: Острожниця (100%), Дара (94,66%), Ялова (90,59%), Стакчинська Розтока (94%), Прислоп (84,73%), Старина (80,22%), Березовець (76,49%), Телешівці (71,98%), Колонія (68,1%), Тополя (67,33%), Улич (66,46%), Ладомирів (66,17%), Зубне (65,9%), Піхне (65,78%), Руське (65,68%), Михайлів (63,34%), Нехвальська Полянка (63%), Вишня Яблінка (59,86%), Гостовіце (58%), Смольник (57,33%), Нижня Яблінка (55,3%), Парихузівці (53,01%), Нова Седниця (52,59%), Велика Поляна (52,48%), Пчолине (50,89%).

Відносну чисельну більшість українське населення мало лише у двох громадах: Улічське Криве (44,64% українців проти 35,9% словаків) і Звала (49,8% проти 48,06% відповідно).

Відносно меншістю українці були у 14 населених пунктах Снинської округи: Чукалівці (47,36%), Дубрава (45,74%), Збой (45,15%), Руська Волова (44,91%), Інівці (43,96%), Грабова Розтока (42,26%), Кальна Розтока (41,1%), Стригівці (37,7%), Руський Потік (37,3%), Руніна (36,95%), Кленова (36,83%), Руський Грабовець (31,43%), Шміговаць (30,29%), Стакчин (27,38%) [13, s.11].

В окрузі Сабінів українцями було записано 5990 осіб, що становили 13,08% від загальної чисельності населення. Абсолютну більшість українське населення становило у 11 громадах Ястраб'є (98,08%), Віслянка (96,6%), Обручне (94,5%), Руська Воля (88,9%), Уяк (88,6%), Чірч (85,45%), Орлів (71,67%), Геральт (67,47%), Кийов (66,8%), Лутіна (55,7%), Штельбах (51,2%).

Відносну меншість українці становили в чотирьох селах Яковяни (37,15%), Шома (31,1%), Басровці (22,47%), Ренчішів (22,4%) [13, s.9].

В окрузі Гіральтовце знаходилися 15 громад, в яких українці становили більше 20% від усього населення. Українське населення в чисельних

показниках переважало в 10 громадах: Руський Кручів (проживало 98,1% українців), Вальківці (94,4%), Бенедиктівці (86,9%), Штявнік (81,7%), Вавринень (72,4%), Матяшка (70,7%), Собош (70,18%), Штефунів (55,4%), Кобильниці (52,29%), Руська Воля (51,1%).

Відносно меншістю українців характеризувалися громади Влача (мешкало 46,9% українців), Матівці (46,6%), Ременіні (29,7%), Просачів (29,5%), Дудош (25,6%) [13, s.3].

В окрузі Пряшів українці компактно проживало лише в двох населених пунктах: Фулянка і Вишні Мирковці. У вказаних селах українці становили 46,68% і 20,4% відповідно до загальної чисельності населення громад [13, s.9].

У політичному окрузі Спішська Стара Весь були два села з українською більшістю: Фольварк і Великий Липник. У них українці становили 90,4% і 69,7% відповідно до загальної чисельності населення громад [13, s.13].

У політичних округах Спішська Нова Весь і Кежмарок знаходився по одному населеному пункті, які були українськими. Так, у громаді Завадка округу Спішська Нова Весь мешкало 866 українців або 78,5% від загальної чисельності населення [13, s.13]. У селі Годермарк округу Кежмарок зі 724 жителів 612 осіб або 84,53% ідентифікували себе українцями.

Таким чином, соціально українство на території Східної Словаччини мешкало в сільській місцевості. Українці чисельно становило абсолютну більшість у гірській і частково передгірській частинах. Разом з тим чисельність українців різко зменшувалася в рівнинній місцевості. Аналізуючи дані перепису 1938 р., ми дійшли висновків, що у всіх політичних округах Східної Словаччини без винятку у порівнянні зі статистичними даними 1930 р. істотно зменшилася як чисельність українське населення, так і його питома вага. На нашу думку, причиною різких змін у кількісних показниках у більшості політичних округах Східної Словаччини були відповідні чинники: політична установка переписувачам, низький рівень національної самоідентичності українського населення, який сприяв проведенню в його середовищі відповідної етнополітики, посилені словакізація місцевих українських автохтонів, підтримка карпаторусинства як альтернатива і протидія українській ідеї.

Джерела та література: 1. Ванат І. Нариси новітньої історії українців Східної Словаччини. – Кн.2 (вересень 1938 р. – лютий 1948 рр.). – Пряшів: Словацьке педагогічне видавництво в Братиславі, 1985. – 353 с. 2. Добржанський О. Чисельність українського і румунського населення Буковини за статистикою XIX – початку XX ст. // Український історичний журнал. – 1998. – №6. – С.37-45. 3. Закарпаття в етнополітичному вимірі. – К.: ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2008. – 682 с. 4. Кубійович В. Етнічні групи південнозахідної України (Галичини) на 1.1.1939. Національна статистика Галичини. – Вісбаден, 1983. – 175 с. 5.

Любчик І. Етнополітичні процеси на Лемківщині (90-ті рр. XIX – 30-ті рр. XX ст.): Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. іст. наук; спеціальність 07.00.05 – етнологія. – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с. 6. Макарчук С. Этносоциальное развитие и национальные отношения на западноукраинских землях в период империализма. – Львов: «Высшая школа». Изд-во при Львовском университете, 1983. – 255 с. 7. Огоновський В. Число українців у межах теперішньої Словаччини // Сьогодні й минуле. Вісник українознавства. – 1939. – №2. – С.59-68. 8. Сергійчук В. Етнічні межі і державний кордон України. – К.: Українська видавнича спілка, 2000. – 432 с. 9. Botik J. Etnická historia Slovenska. K problematike etnicity, etnickej identity, multietnického Slovenska a zahraničných Slovákov – Bratislava, 2007. – 229 s. 10. Húsek J. Národopisná hranice mezi Slovákы a Karpatorusy. – Bratislava, 1925. – 258 s. 11. Kaľavský M. Administratívne rozdelenie Slovenskej krajiny z hľadiska etnického v období Republiky Československej // Národopisné informácie. Študie a materiály. – 1993. – č.2. – S.93-119. 12. Magocsi P.R. Mapovanie národov bez štátu: východní Slovania v Karpatoch // <http://www.saske.sk/cas/2-99/magocas.html>. 13. Národný Archiv Slovenskej Republiky, Škatuľa 20. Krajinský úrad v Bratislave. Prezidium /1920/ 1928 – 1938 /1939/, Karton 299. Marcové udalosti v Podkarpátskej Rusi. Národnostná štatistika obci a okresov z roku 1938. Situačné správy s národnoste zmiešaných krajov.

УДК 398.3(477.85)

Антоній МОЙСЕЙ

ЗИМОВІ КАРНАВАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ СХІДНОРОМАНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ БУКОВИНИ

На продовження раніше опублікованих статей, присвячених таким карнавальним обрядам, як коза, коник, ведмідь, Маланка, у даній роботі пропонується аналіз не охарактеризованих досі народних вистав зоо- та антропоморфної тематики: бугай, олень, весілля, дід і баба, а також драматизованих танців. Подана також класифікація автора зимових карнавальних традицій східнороманського населення Буковини.

Ключові слова: Буковина, зимові свята, буковинські румуни, карнавальний обряд, ритуальна маска, драматизований танець.

Антоній МОЙСЕЙ

ЗИМНИЕ КАРНАВАЛЬНЫЕ ТРАДИЦИИ ВОСТОЧНОРОМАНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ БУКОВИНЫ

В продолжение ранее опубликованных статей, посвященных таким карнавальным обрядам, как коза, коник, медведь, Маланка, в данной работе предлагается анализ еще не охарактеризованных народных представлений с зоо- и антропоморфной тематикой: бугай, олень, свадьба, дед и баба, а также драматизированных танцев. Указана также классифика-